

red. L. L. Sushencevoyi, N. V. Zhy`tny`k. – Dnipropetrovs`k : IMA-pres, 2014. – S. 351–378.

4. Morozov Yu. P. Y`nnovacy`onnyj menedzhment : ucheb. posoby`e dlya vuzov / Yu. P. Morozov. – M. : YuNY`TY`-DANA, 2000. – 446 s.

5. Podolyak L. G. Psy`xologiya vy`shhoyi shkoly` : navchal`ny`j posibny`k dlya magistrantiv i aspirantiv / L. G. Podolyak, V. I. Yurchenko. – K. : TOV «Fil-studiya», 2006. – 320 s.

6. Savenko I. V. Dy`zajners`ka pidgotovka majbutnix uchy`teliv texnologij v umovax reformuvannya suchasnogo osvith`ogo prostoru / I. V. Savenko // Dy`zajn-osvita majbutnix faxivciv na suchasnomu etapi osvith`oyi prakty`ky` : materialy` Vseukr. nauk.-prakt. internet-konf., (18–19 berez. 2015 r., m. Poltava) / uklad. Ye. V. Kuly`k, I. V. Savenko ; Poltav. nacz. ped. un-t imeni V. G. Korolenka, kaf. osnov vy`robny`cztva ta dy`zajnu. – Poltava : PNPu imeni V. G. Korolenka, 2015. – S. 40–47.

7. Shevchenko A. I. Osobly`vosti funkcionuvannya dy`zajn-osvity` u sviti / A. I. Shevchenko // Zbirny`k naukovy`x pracz` Umans`kogo derzhavnogo pedagogichnogo universy`tetu imeni Pavla Ty`chy`ny`. – Uman` : FOP Zhovty`j O. O., 2015. – Vy`pusk 1. – S. 419–424.

Отримано редакцією 08.05.2018 р.

УДК 378.140

DOI 10.31376/2410-0897-2018-1-37-75-81

Микола Іванович Бондаренко,

кандидат педагогічних наук, професор кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, e-mail: bondarenko58sv@gmail.com

Ігор Олександрович Черноплат,

аспірант кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, e-mail: chornoplat777@ukr.net

ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОФІЛЮ

У статті розглянуто інформаційну компетентність як складову фахової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання будівельного профілю. Окреслено основний зміст інформаційної компетентності. Звернено увагу на сутність понять «компетентність», «фахова компетентність», «інформаційна компетентність». Фахову компетентність майбутніх педагогів професійного навчання представлено як систему взаємовідносин набутих знань, умінь, навичок та здатності ефективно використовувати їх у педагогічній діяльності. Представлено компоненти фахової компетентності та розкрито їх зміст. Проаналізовано різні підходи до задекларованої в статті проблеми.

Ключові слова: компетентність, фахова компетентність, інформаційна компетентність, вища освіта, підготовка майбутніх педагогів, інформаційно-комунікаційні технології.

Постановка проблеми. Незважаючи на значну кількість досліджень з підготовки фахівців будівельного профілю, актуальною залишається проблема формування фахової компетентності й розвитку технічного мислення майбутніх педагогів будівельного профілю, здатних до комплексної виробничої, дослідницької та проектної діяльності із застосуванням сучасних інформаційних і комунікаційних технологій. Це зумовлено потребою сучасних виробництв у конкурентоспроможних інженерних кадрах, здатних успішно працювати в умовах високої автоматизації та інформатизації виробництва, тобто в ІКТ-компетентних працівниках.

Система вищої освіти України, як і суспільство в цілому, перебуває у процесі реформування. Згідно з «Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» система освіти повинна забезпечувати підготовку кваліфікованих фахівців, здатних до креативності, готових до професійного саморозвитку й освоєння новітніх інформаційних технологій. Тому важливим завданням вищої освіти є організація процесу формування фахової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання будівельного профілю.

Основною метою «Закону України «Про вищу освіту» [4] є підготовка кваліфікованого і конкурентоспроможного фахівця на ринку праці, компетентного у своїй професійній діяльності, який орієнтується в суміжних сферах, прагне до постійного професійного зростання, що є результатом професійної підготовки.

Згідно з концепцією інформатизації освіти передбачено застосування ефективних засобів та організаційних форм навчальної роботи з використанням ІКТ, забезпечення інтегрування їх у традиційні методи та технології навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідники (С. Батишев, В. Беспалько, М. Бондаренко, А. Верхола, Б. Гершунський, Г. Ігнатенко, В. Кремень, В. Курок, А. Киверялг, П. Лузан, А. Нісімчук, В. Петрук та ін.) вважають, що пріоритетними напрямками розвитку вищої освіти є:

– реалізація можливостей інформаційно-комунікаційних технологій для формування професіоналізму студентів за міжнародними вимогами;

– реалізація зростаючої ролі саморозвитку, самоосвіти, підвищення кваліфікації на основі ІКТ;

– інтеграція національних освітніх систем у єдиний світовий освітній простір.

У працях учених підкреслюється важливість проблеми формування фахової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання будівельного профілю засобами ІКТ технологій (М. Бондаренко, О. Гулай, П. Лузан, Т. Пятничук, Т. Сулима, Л. Сушенцева, та ін.). На сьогодні підготовлено значну кількість дисертаційних робіт із проблеми формування компетентності фахівців різних галузей (наприклад, дослідження С. Бондар, О. Гулай, І. Гушлевської, С. Коваленко, О. Крижановського, І. Ромашенка, Т. Сулими, Т. Ткаченка, Б. Шевеля, О. Яковенко та ін.). Це свідчить про перспективність і водночас недостатню розробленість компетентного підходу. На думку вчених, завдання сучасних закладах вищої освіти – формування компетентної особистості, яка володіє не лише знаннями, високими моральними якостями, а й уміє діяти адекватно у відповідних ситуаціях, застосовуючи знання і беручи на себе відповідальність за свою діяльність.

Застосування засобів ІКТ у вищій освіті ґрунтується на положеннях, викладених у багатьох працях сучасних науковців (О. Антонова, О. Торубара, Б. Шевель, С. Коваленко, В. Іващенко, Т. Сулима та ін.). Вони вважають, що фахову компетентність майбутніх педагогів нині неможливо уявити без навичок використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій. У процесі викладання технічних дисциплін це надасть майбутнім педагогам будівельного профілю потужні можливості для вдосконалення навчання, створення умов активізації пізнавальної й творчої діяльності в процесі навчання.

Формулювання мети статті. У публікації ставимо на меті виявити особливості формування фахової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання будівельного профілю засобами ІКТ.

Виклад основного матеріалу. Реалізація у вищій освіті компетентного підходу пов'язана з поняттями «компетентність», «фахова компетентність», «інформаційна компетентність». Здійснимо аналіз зазначених понять.

Відповідно до Закону «Про вищу освіту» компетентність - це динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, що визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти [4].

Компетентність формують у межах різних елементів освітньої програми і оцінюють на різних етапах навчання. Вона, як правило, не може бути сформована на базі однієї дисципліни або практики. Формування її - це циклічний, інтегративний процес, у якому, крім змісту освіти, важливими є також форми і технології навчання і викладання.

У тлумачному словнику української мови подано таке визначення поняття «компетентний»: який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний; тямущий [9].

Українські вчені С. Бондар та І. Гушлевська по-різному тлумачать поняття «компетентність». Найбільшого поширення набуло визначення компетентності як «сукупності знань і умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: вміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію» [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій, а також трудової діяльності педагогів професійного навчання будівельного профілю вможливив конкретизування визначення фахової компетентності. Під цим поняттям будемо розуміти сукупність професійно й особистісно значущих якостей фахівця.

Вивченню фахової компетентності присвячені роботи О. Савченко, Н. Бібік, Л. Ващенко, О. Локшина, О. Овчарук, Л. Парашенко, О. Пометун, С. Трубацова та ін., на думку яких фахова компетентність – це здатність і готовність фахівця виконувати трудову діяльність відповідно до встановлених стандартів, вимог, норм; це досвід соціально професійної життєдіяльності людини, яка базується на знаннях.

Компетентнісна модель випускника згідно з принципами Болонського процесу, замість парадигми освіти ЗУН (знання, уміння, навички), передбачає використання принципово нової парадигми вищої освіти СВЕ (Competence – based education), заснованої на формуванні в студентів певних повноважень та діагностуванні рівня компетентностей фахівців-випускників ЗВО як результату вищої освіти.

У процесі навчально-пізнавальної діяльності студент здобуває знання, вміння, навички, відбувається його розумовий розвиток, усвідомлення своєї причетності до творчої діяльності, що в результаті і дає йому змогу вирішувати проблеми в трудовій діяльності, бути відповідальним за свою роботу, прагнути до самовдосконалення і саморозвитку, тобто освітній процес дає можливість формувати основний складник фахової компетентності – інформаційну.

Аналіз змісту фахової компетентності показав, що дослідники до переліку її складників завжди відносять інформаційну компетентність. Так, наприклад, Л. Ващенко виділяє такі фахові компетентності: інформаційні, ціннісно-сміслові, загальнокультурні, ознайомлювальні, комунікативні, соціально-трудова, особистісні [1].

Ми погоджуємося з думкою науковців М. Бондаренко, П. Лузана, Т. Сулими, які визначають такі види компонентів фахової компетентності: інформаційна (володіння засобами інформаційно-комунікаційними технологіями, вміння опрацьовувати різні види інформації, робота з друкованими джерелами, вміння здобувати інформацію з інших джерел, переробляти її відповідно до цілей і завдань педагогічного процесу), комунікативна (здатність особистості застосувати у конкретному спілкуванні знання мови, способи взаємодії з навколишніми й віддаленими людьми та подіями, навички роботи у групі, володіння різними соціальними ролями) та предметна (володіння певними засобами навчання у сфері освітнього процесу) компетентності.

Аналіз педагогічної літератури показав, що дотепер немає однозначного трактування поняття «інформаційна компетентність». Її визначають як уміння, навички знаходити і обробляти інформацію, розуміти її, представляти в зручному вигляді, робити висновки, приймати рішення в умовах невизначеності. На думку О. Овчарук, інформаційна компетентність становить готовність студентів до використання інформаційних технологій (тобто різних програмних продуктів) у професійній діяльності [7].

В енциклопедії освіти за ред. В. Кременя зазначено, що інформаційна компетентність - це системне утворення зі знань, умінь і досвіду в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, а також здатність і готовність удосконалювати свої знання, вміння та навички приймати рішення з використанням нових технологічних засобів [3].

Вітчизняні та зарубіжні дослідники А. Ахаян, Н. Баловсяк, О. Іонова, О. Матвієнко розглядають інформаційну компетентність як одну з ключових, що охоплює об'єктивний (вимоги, що соціум висуває до професійної діяльності фахівця) і суб'єктивний (відображення об'єктивної сторони, що переломлюється крізь індивідуальність особистості, професійну діяльність, мотивації у вдосконаленні та розвитку своєї інформаційної компетентності) аспекти. При цьому інформаційна компетентність має внутрішню логіку розвитку, що не зводиться до підсумовування її елементів, кожен елемент розвивається окремо.

На нашу думку, інформаційна компетентність має такі відмінні риси:

- пріоритетність: дедалі більшого значення в трудовій діяльності фахівця набуває діяльність, пов'язана з опрацюванням інформації за допомогою програмно-технічних засобів;
- динамізм: при підготовці студентів необхідно враховувати не тільки сучасний стан інформатизації, але і тенденції інформаційного розвитку;
- оптимальність: в умовах стрімкого розвитку інформаційного простору необхідно готувати студентів до оптимальної інформаційної діяльності, щоб вирішувати професійні завдання.

Окреслимо основний зміст інформаційної компетентності:

- володіння певною сукупністю навичок з використання технічних пристроїв (від смартфонів до комп'ютера і комп'ютерних мереж);
- здатність використовувати у своїй діяльності інформаційно-комунікаційні технології;
- уміння отримувати інформацію з різних джерел (як з паперових, так і з електронних), обробляти її за допомогою програмних продуктів, представляти в зрозумілому вигляді й ефективно використовувати.

З-поміж завдань розвитку інформаційної компетентності фахівця слід виділити такі:

- набуття знань і вмінь у галузі інформаційних технологій;
- розвиток інтелектуальних і комунікативних здібностей;
- здійснення інтерактивного діалогу в єдиному інформаційному просторі.

Завдання розвитку інформаційної компетентності знаходить відображення в низці функцій: пізнавальної, комунікативної, адаптивної, нормативної, інформативної і розвивальної. Усі вони тісно взаємопов'язані і взаємодіють, що становить єдиний процес.

Формування інформаційної компетентності має два аспекти: загальноосвітній і професійний.

Загальноосвітній аспект пов'язаний із можливістю і готовністю застосовувати інформаційні технології в різних видах діяльності, а професійний - застосовувати їх у професійній діяльності.

Р. Гуревич, М. Кадемія [2] вважають, що формування інформаційної компетентності пов'язане з ефективним використанням засобів інформаційно-комунікаційних технологій у освітньому процесі. Формування і розвиток інформаційної компетентності можливі в процесі передавання інформації, способів і методів діяльності щодо її використання. Інформаційна компетентність особистості та інформаційна компетентність суспільства є об'єктами, що розвиваються, доповнюють і збагачують один одного, тому рівень інформаційної компетентності особистості залежить від рівня інформаційної компетентності суспільства.

На думку О. Спіріна [10], основним дидактичним засобом формування інформаційної компетентності повинен бути алгоритм регуляції діяльності, що містить елементи орієнтування, які допомагають студентам визначити тип завдання або ситуації, і спрямований на формування системи дій, адекватних представленому типу ситуацій.

Оволодіння особистістю інформаційною компетентністю забезпечить їй такі можливості: підготуватися до обраної професійної діяльності; застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для роботи з інформацією; жити і працювати в інформаційному суспільстві.

Таким чином, з одного боку, сучасний стан розвитку суспільства і особистості визначає інформаційну компетентність як одну з базових, ключових для особистості, з іншого боку, дослідження питань компетентності в професійній освіті показує, що її зміст прагнуть наповнити певними професійними знаннями, вміннями, досвідом. У зв'язку із цим компетентність найчастіше трактують як професійні можливості фахівця, його професійні знання, вміння, досвід, що дають змогу йому вирішувати професійні завдання (й інформаційна компетентність не є винятком). Так, у своєму дослідженні М. Овчинникова трактує інформаційно-професійну компетентність як інформаційний компонент фахової компетентності, що відображає здатність і готовність до здійснення інформаційної діяльності в рамках професійної діяльності [8].

На нашу думку, підвищення ефективності фахової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання будівельного профілю засобами інформаційно-комунікаційних технологій можливе за таких умов:

- на підставі знань, умінь розробляти нові методики навчання зі спеціальних дисциплін будівельного профілю з метою формування у майбутніх педагогів професійного навчання індивідуального стилю професійно-педагогічної діяльності засобами ІКТ;

- в умовах ЗВО на основі знань про форми і методи теоретичного навчання вміти розробляти методики вивчення нового матеріалу, формування теоретичних та практичних дій, контролю професійної діяльності у рамках професійно-теоретичної підготовки;

- використовуючи засоби ІКТ при розробленні методичних матеріалів для спеціальних дисциплін будівельного профілю;

- здатність виявляти суть науково-технічних проблем, які виникають у процесі професійної діяльності і залучати для їх рішення засоби інформаційно-комунікаційних технологій;

- здатність застосовувати програмні засоби комп'ютерної графіки і візуалізації результатів науково-дослідницької діяльності, оформляти звіти і презентації, готувати реферати, доповіді й статті з допомогою засобів ІКТ, текстових і графічних редакторів, засобів друку.

Висновки. Проаналізувавши дослідження науковців, ми можемо констатувати що потреба в підготовці майбутніх педагогів професійного навчання будівельного профілю, здатних здійснювати свою трудову діяльність із застосуванням ІКТ, з'явилася у зв'язку з масштабним упровадженням у будівельну галузь таких технологій. У зв'язку із цим на сьогодні об'єктивно необхідна якісно нова підготовка майбутніх педагогів професійного навчання будівельного профілю, що поєднує активне опанування інформаційних технологій, компетентнісний, практико-орієнтований підходи і фундаментальність базових професійних знань. Таким чином, інформаційна компетентність, з одного боку, є ключовою, базовою для особистості, з іншого - вона є компонентом фахової компетентності. З огляду на те, що будівельні організації поступово переходять до комплексного використання інформаційно-комунікаційних технологій, а здійснення цього переходу неможливе без забезпечення будівельного виробництва фахівцями, готовими застосовувати інформаційні технології в трудовій діяльності, то в рамках нашого дослідження розглянуто особливості формування фахової компетентності засобами інформаційно-комунікаційних технологій у студентів будівельних спеціальностей у системі вищої освіти.

Список використаних джерел та літератури

1. Ващенко Л. Компетентнісний підхід в освіті: від засвоєння знань до оволодіння ними / Л. Ващенко // Біологія і хімія в сучасній шк. – 2012. – № 4. – С. 14–18.
2. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі і наукових дослідженнях / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія. – К. : Освіта України, 2006. – 396 с.

3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 37-38. – ст. 2004.
5. Ключова компетентність [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://osvita.ua/school/method/2340/>. – Дата звернення: 27.04.2018.
6. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / За заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.
7. Овчарук О. Перспективи запровадження компетентнісного підходу до вітчизняного змісту освіти / О. Овчарук // Основна школа. – 2005 – Вип. 3–4.
8. Овчинникова Н. Н. Формирование информационно-профессиональной компетентности будущих инженеров : автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Челябинск, 2009. – 30 с.
9. Словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://sum.in.ua/s/kompetentnyj>. – Дата звернення: 27.04.2018.
10. Спірін О. М. Інформаційно-комунікаційні та інформатичні компетентності як компоненти системи професійно-спеціалізованих компетентностей вчителя інформатики [Електронний ресурс] / О. М. Спірін // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2009. – № 5. – Режим доступу: <http://www.ime.edu-ua.net/em13/content/09somtio.htm>. – Дата звернення: 27.04.2018.

Николай Иванович Бондаренко,

кандидат педагогических наук, профессор
кафедры профессионального образования
и компьютерных технологий
Глуховского национального педагогического
университета имени Александра Довженко,
e-mail: bondarenko58sv@gmail.com

Игорь Александрович Черноплат,

аспирант кафедры профессионального
образования и компьютерных технологий
Глуховского национального педагогического
университета имени Александра Довженко,
e-mail: chornoplat777@ukr.net

**ИНФОРМАЦИОННАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ФОРМИРОВАНИЯ
ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ
ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ СТРОИТЕЛЬНОГО ПРОФИЛЯ**

В статье рассмотрена информационная компетентность как составляющая профессиональной компетентности будущих педагогов профессионального обучения строительного профиля. Определено основное содержание информационной компетентности. Обращается внимание на сущность понятий «компетентность», «профессиональная компетентность», «информационная компетентность». Профессиональную компетентность будущих педагогов профессионального обучения представлено как систему взаимоотношений приобретенных знаний, умений, навыков и способности эффективно использовать их в педагогической деятельности. Представлены компоненты профессиональной компетентности и раскрыто их содержание. Проанализированы различные подходы к задекларированной в статье проблеме.

Ключевые слова: компетентность, профессиональная компетентность, информационная компетентность, высшее образование, подготовка будущих педагогов, информационно-коммуникационные технологии.

Mykola Bondarenko,

Candidate of Pedagogical Sciences, Professor of the
Department of Professional Education
and Computer Technologies
Hlukhiv National Pedagogical University
of Oleksandr Dovzhenko,
e-mail: bondarenko58sv@gmail.com

Ihor Chornoplat,
Post-graduate Student of the Department of Professional
Education and Computer Technologies
Hlukhiv National Pedagogical University
of Oleksandr Dovzhenko,
e-mail: chornoplat777@ukr.net

THE PECULIARITIES OF FORMING THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF INTENDING TEACHERS OF BUILDING SPECIALISTS' VOCATIONAL TRAINING BY MEANS OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

The article deals with the peculiarities of forming the professional competence of intending teachers of building specialists' vocational training by means of ICT. The concepts of competence, professional competence, and information competence are considered. Professional competence of intending teachers of vocational training is presented as a system of relations of acquired knowledge, skills and ability to effectively use them in educational activities using ICT. The components of professional competence are presented and their contents are disclosed. Different approaches to the declared problem are analysed in the article.

Introduction. *The problem of professional competence forming and technical intelligence developing of intending pedagogues in building sphere, who are capable of comprehensive production, exploration and project activity with using of modern information and communicative technologies is actual, despite a large quantity of researches in specialists training in the field of building.*

Purpose. *To examine and substantiate theoretically the status of the forming professional competence of intending pedagogues in the field of building in higher education system by the information technologies means.*

Methods. *In order to solve the problems, the following methods were used: theoretical methods (scientific and pedagogical literature analysis, state standards, curricula, work programs, professional activity of intending pedagogues in the field of building sphere).*

Results. *The main issues of problem of professional competence forming of intending pedagogues in the field of building by the ICT means were theoretically substantiated. The different approaches to their formation were analyzed and the certain conclusions were made.*

Originality. *The problems of professional competence forming of intending pedagogues of building specialties in higher education system by information technologies means were discovered and examined.*

Conclusions. *Having analysed the scientists' researches we can conclude that the need for training intending teachers of building specialists' vocational skills who can carry out their professional activity using ICT, appeared due to the large-scale application of such technologies into the building industry. In this regard, nowadays it is objectively necessary qualitatively new training of intending teachers of building specialists' vocational training that combines active mastering information technologies, competence and practice-oriented approaches, and fundamentalism of basic professional knowledge. So, information competence, on the one hand, is a key, basic for the individual, on the other hand it is a component of professional competence. Considering the fact that building organizations are gradually moving to the integrated use of information and communication technologies, the implementation of this transition is impossible without the providing building production by specialists who are ready to apply information technologies in labour activities; so the peculiarities of forming the professional competence by means of information and communication technologies for students of building specialties in the system of higher education are considered in our study.*

Key words: *competence, professional competence, information competence, higher education, intending teachers' training, information and communication technologies.*

References

1. Vashhenko L. Kompetentnisny`j pidxid v osviti: vid zasvoyennya znan` do ovologodinnya ny`my` / L. Vashhenko // Biologiya i ximiya v suchasnij shk. – 2012. – № 4. – S. 14–18.
2. Gurevy`ch R. S. Informacijno-komunikacijni texnologiyi v navchal`nomu procesi i naukovy`x doslidzhennyax / R. S. Gurevy`ch, M. Yu. Kademiya. – K. : Osvita Ukrayiny`, 2006. – 396 s.
3. Ency`klopediya osvity` / Akad. ped. nauk Ukrayiny`; gol. red. V. G. Kremen`. – K. : Yurinkom Inter, 2008. – 1040 s.
4. Zakon Ukrayiny` «Pro vy`shhu osvitu» // Vidomosti Verxovnoyi Rady` Ukrayiny`. – 2014. – № 37 38. – st. 2004.
5. Klyuchova kompetentnist` [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu do resursu: <http://osvita.ua/school/method/2340/>. – Data zvernennya: 27.04.2018.
6. Kompetentnisny`j pidxid u suchasnij osviti: svitovy`j dosvid ta ukrajins`ki perspekty`vy`: Biblioteka z osvith`oyi polity`ky` / Za zag. red. O. V. Ovcharuk. – K. : K.I.S., 2004. – 112 s.

7. Ovcharuk O. Perspektyvy` zaprovadzhennya kompetentnogo pidxodu do vitchy`znyanogo zmistu osvity` / O. Ovcharuk // Osnovna shkola. – 2005 – Vy`p. 3–4.
8. Ovchy`nny`kova N. N. Formy`rovany`e y`nformacy`onno-professy`onal`noj kompetentnosti` budushhy`x y`nzherov : avtoref. dy`s. ... kand. ped. nauk. – Chelyaby`nsk, 2009. – 30 s.
9. Slovy`k ukrayins`koyi movy` [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu do resursu: <http://sum.in.ua/s/kompetentnyj>. – Data zvernennya: 27.04.2018.
10. Spirin O. M. Informacijno-komunikacijni ta informaty`chni kompetentnosti yak komponenty` sy`stemy` profesijno-specializovany`x kompetentnostej vchy`telya informaty`ky` [Elektronny`j resurs] / O. M. Spirin // Informacijni tehnologiyi i zasoby` navchannya. – 2009. – № 5. – Rezhy`m dostupu: <http://www.ime.edu.ua.net/em13/content/09somtio.htm>. – Data zvernennya: 27.04.2018.

Отримано редакцією 17.05.2018 р.

УДК 37.014

DOI 10.31376/2410-0897-2018-1-37-81-88

Олена Леонідівна Шамралюк,
аспірантка Інституту професійно-технічної
освіти Національної академії
педагогічних наук України,
e-mail: shol_nmc@ukr.net

МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

У статті обґрунтовано структуру і зміст моделі розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю в навчально(науково)-методичних центрах професійно-технічної освіти. Представлено етапи побудови моделі. Визначено її структурні компоненти: суб'єктний, цільовий, змістовий, процесуальний і результативний блоки, надано їх характеристику. З'ясовано, що системоутворювальним фактором розробленої моделі є соціальне замовлення на майстрів виробничого навчання аграрного профілю, а інтегрувальним елементом – перехід педагога на більш високий рівень технологічної культури. Запропоновано використовувати розроблену модель як основу при конструюванні освітнього процесу, спрямованого на підвищення рівня технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю.

Ключові слова: технологічна культура, розвиток, модель, педагогічне моделювання, майстер виробничого навчання аграрного профілю, навчально-методичний центр професійно-технічної освіти.

Постановка проблеми. У проекті концептуальних засад реформування та розвитку професійної освіти України «Сучасна професійна освіта», схваленому колегією Міністерства освіти і науки України, наголошено, що лише завдяки системній модернізації професійної освіти і навчання можливе створення умов для сталого розвитку суспільства, підвищення конкурентоспроможності економіки країни, професійного зростання та самореалізації особистості [1]. У цьому ж документі стверджується думка, що забезпечення якісної професійної освіти неможливе без інноваційного педагога та запровадження механізмів його професійного розвитку.

Водночас, як засвідчує аналіз педагогічної практики, важливою умовою реалізації сучасної концепції професійної освіти є наявність у педагогів відповідного рівня технологічної культури, що виявляється в їх здатності втілювати задекларовані ідеї та цілі у свою практичну професійно-педагогічну діяльність.

У вирішенні поставлених завдань особлива роль відводиться регіональним навчально(науково)-методичним центрам професійно-технічної освіти (далі – НМЦ ПТО), які здійснюють науково-методичну підтримку професійного зростання педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О) у системі формального, неформального та інформального навчання.

Ураховуючи, що серед інших галузей економіки у контексті ідей сталого розвитку особлива увага акцентується на аграрній сфері, наш науковий пошук буде спрямований на дослідження проблеми розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю в умовах діяльності регіональної методичної служби професійно-технічної освіти та, зокрема, створення моделі як найбільш раціонального і доцільного способу концептуалізації означеного процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті методології педагогічних досліджень вітчизняні науковці (І. Аносов, В. Бикова, Г. Єльнікова, В. Кремень, В. Лутай, Н. Ничкало, О. Огієнко, В. Радкевич, Т. Сорочан та ін.) акцентують увагу на важливості використання методу моделювання, особливо в умовах трансформації традиційної освітньої парадигми у компетентнісну.